

nista ter pedagoškega teoretika je tako odkril enega prvih zastopnikov generacijskega upora, zagovornika posebne mladinske kulture in seksualne osvoboditve. Lasch poudarja, da je, kar zadeva slednje, Bourne bil v sozvočju s Freudom, čeprav ni znano, koliko ga je sploh poznal.¹⁵ Proti koncu svojega kratkega življenja je bil Bourne razočaran zaradi izteka zgodnjega ameriškega feminizma v konzervativizem. Druga zanimiva figura, ki jo je prikazal Lasch v omenjeni knjigi, je bila *Mabel Dodge Luhan* (1879–1962), zaznana kot ekscentrična pisateljica in kritičarka stanja družine. Tradicionalna družina in lokalna skupnost, ki jo je ohranjala, je v Ameriki ob prelomu stoletij začela izginjati ob hkratnem uveljavljanju nacionalne ameriške identitete. Mabel Dodge Luhan se je v diskusiji o družini uvrstila med tiste, ki so zagovarjali pravice žensk in otrok ter so hkrati priznavali svobodno seksualnost. Zahvaljujoč dejstvu, da je bila iz premožne družine, si je lahko privoščila ustanovitev nekakšne sproščene umetniške kolonije v Novi Mehiki, kjer je bil eden najbolj vidnih gostov *D. H. Lawrence*. Ta podrobnost nas mimogrede opozarja tudi na pomen dilem, povezane z družino in seksualnostjo, kakor so se zrcalile v številnih literarnih delih že od konca minulega stoletja naprej in o katerih bi lahko razpravljali kot o dejavniki subverzivnega diskurza glede na ideologijo družine.

Omemba D. H. Lawrencea nas mimogrede lahko opozori, da je bil svet za »seksualne revolucionarje« zgodnjega 20. stoletja dokaj majhen, saj se je Lawrence poročil s *Friedo von Richthofen*, ki je bila pred tem epizoda v življenju *Otta Grossa*, Freudovega učenca in izredno radikalnega zagovornika psihoanalize, razumljene kot revolucionarnega nauka. V svojem zavze-manju za seksualno revolucijo ter za ukinitve družine in malomeščanske morale je med drugim Gross utemeljil tudi to, kar smo mi poimenovali »druga fronta« emancipacije.

»Revolucije so v preteklosti propadle, je razglasil Gross, ker so revolucionarji ohranjali avtoritarnost, privzgojeno v patriarhalni družini. Na tihem so bili zaljubljeni v avtoriteto, ki so jo subvertirali in so ponovno vzpostavili dominacijo, ko so jo mogli. Predlagal je, naj psihoanaliza pomaga revolucionarjem razviti svobodnejše seksualne odnose, ki naj bi razbili okove patriarhalne avtoritarnosti. Naslednja revolucija ne bo revolucija za očetovo, pravico, marveč za materino, pravico.«¹⁶

Ko govorimo o Grossu, se ukvarjamo z obdobjem pred prvo svetovno vojno in po njej. Ta čas označuje *Jugendbewegung* – mladinsko gibanje, ki

¹⁵ Christopher Lasch, *The New Radicalism in America 1889–1963*, London 1965, 91.

¹⁶ Russell Jacoby, *The Repression of Psychoanalysis*, 43.